

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΝ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Κ.Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΝ

ὑπὸ Ἰωάννου Ἀρβανίτη

Μακαριώτατε

"Δίδου σοφῶ ἀφορμὴν καὶ σοφώτερος ἔσται" λέγει, ὡς καλῶς γινώσχετε, ἡ γραφὴ. Ἡ διδασκαλία καὶ τὸ ἔργον τοῦ Διδασκάλου Σίμωνος Καρὰ εἶναι ἱστορικῶς ἡ πρώτη σοβαρὰ ἀφορμὴ διὰ τὴν ἐπάνοδον εἰς τὸ "ἀρχαῖον κάλλος" καὶ τὴν πρόοδον τῆς καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς. Ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας, ἔχων ὡς πρῶτους διδασκάλους τὸν Ἀρχιμανδρίτη π. Εὐστράτιο Λαμπρινόπουλο καὶ τὸν πατέρα τοῦ ἀειμνήστου Θρασυβούλου Στανίτσα, Γεώργιο Καλογερόπουλο, ἔμαθε τὴν Βυζαντινὴν Μουσικὴν. Ἐλθὼν δὲ εἰς Ἀθήνας, ἦλθεν εἰς ἐπαφὴν καὶ μὲ ἄλλους ψάλτας, ἰδίως δὲ μὲ Μικρασιάτας, ὡς ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουργείου Προνοίας, τὸ ὁποῖον ἐφρόντιζε γιὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἐγκατάστασιν τους. Παρατηρῶν τὴν ἐν Ἀθήναις ἀλλοίωσιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς παρὰ τῶν διαφόρων τετραφωνιστῶν καὶ κανταδοποιῶν, ἔτι μᾶλλον ἐπεδόθη μετὰ ζήλου εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν μελέτην καὶ προβολὴν τῆς γνησίας Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, ἀκούων ψάλτας καὶ μελετῶν τὰ μουσικὰ χειρόγραφα, προσπαθῶν νυκτὸς καὶ ἡμέρας νὰ συνδυάσῃ τὴν παράδοσιν τῶν χειρογράφων καὶ μουσικῶν βιβλίων μὲ αὐτὰ πού ὁ ἴδιος ἐγνώριζε καὶ παρ' ἄλλων γνησίων ψαλτῶν ἤκουε, ἐν ἐνὶ λόγῳ νὰ ἐξιχνιάσῃ πᾶν ἀνεξιχνίαστον, νὰ τὸ διατυπώσῃ συστηματικῶς πρὸς διδασκαλίαν καὶ νὰ τὸ διαδώσῃ εἰς κοινὸν κτῆμα καὶ ὄφελος, συστάς πρὸς τοῦτο τῷ 1929 καὶ τὸν Σύλλογον πρὸς διάδοσιν τῆς Ἐθνικῆς Μουσικῆς. Ὁ ζήλος του καὶ ἡ πρὸς τὴν καθόλου Παράδοσιν τῶν Ἑλλήνων ἀγάπη του ὠδήγησε τὰ βήματά του τῷ 1939 εἰς τὰ πάτρια τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέρη, ὅπου εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τοὺς Κωνσταντινοπολίτας ψάλτας καὶ νὰ φωτογραφῆσῃ καὶ κατόπιν νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐν Ἑλλάδι μεταφορὰν τῶν πολυτιμοτάτων ἐξηγήσεων τοῦ μακαρίτου καὶ ἀοιδίμου Χαρτοφύλακος τῆς Μ.τ.Χ.Ε Χουρμουζίου, καθὼς καὶ ἄλλων χειρογράφων μουσικῶν κωδίκων.

Αὐτὰ, καὶ πλείστα ὅσα ἄλλα, ἠξιώθη παρὰ Κυρίου νὰ πράξῃ ὁ ἡμέτερος Διδάσκαλος, ὁ ἀειμνήστος Σίμων Καρὰς. Ἀλλά, ἄντι ἀγαθῶν, ὧν ἐποίησε τῷ γένει τῶν Ἑλλήνων, ἀντιμετωπίζει τώρα οὐχὶ τοῦλάχιστον τὴν ἐν ἀγάπῃ σῶφρονα, ἐποικοδομητικὴν καὶ καλόπιστον κριτικὴν, ἀλλὰ τὴν βαρυτάτην κατηγορίαν τῆς-μὴ γένοιτο- "αἰρέσεως", κρινόμενος ὡς "μουσικὸς κακοῦργος" παρὰ ἀνθρώπων μὴ κεκτημένων, καίτοι προβεβηκότων πολλῶν ἐξ αὐτῶν, κἄν τὴν ἀρχὴν τῆς σοφίας, τοῦτέστι τὸν φόβον τοῦ Κυρίου, πόσω μᾶλλον αὐτὴν ταύτην τὴν σοφίαν, ἡ ὁποία θὰ ἠμποροῦσε εἰς κάθε κατάλληλον ἀφορμὴν νὰ τοὺς καταστήσῃ σοφώτερος, καὶ κατ' ἀνθρώπον καὶ κατὰ Θεόν. Ὅθεν,

α) Ὅμιλοῦν οἱ ἀγαπητοὶ Ἄρχοντες καὶ Διδάσκαλοι καὶ Ὑπέρμαχοι καὶ εἴ τι ἄλλο περὶ μὴ ἐγκρίσεως τοῦ, κατ' αὐτούς, "συστήματος Καρὰ" παρὰ τῆς Διοικήσεως Ἐκκλησίας, ἤγουν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς ὁποίας Ὑμεῖς προίστασθε. Ἐπιτρέψατέ μοι ὁμως, Μακαριώτατε, νὰ Σᾶς ὑπενθυμίσω ἢ γνωστοποιήσω τὰ ἐξῆς : Τὸ "Θεωρητικὸν"

του Σ. Καρά ἐξεδόθη τῷ 1982 καὶ ἐστάλη εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ τὴν Ἱ. Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Σ. Καράς εἶχεν ἤδη προτείνει (οὐχὶ ἐπιβάλλει) τὴν ἐπανεισαγωγὴν κάποιων σημαδιῶν, χρησίμων εἰς τὴν καλλιτέραν ἀπόδοσιν τῶν μελῶν καὶ τὸν μετὰ λόγου καὶ γνώσεως καλλωπισμὸν των, σημαδιῶν, τὰ ὅποια ἤμποροῦν ἀπλῶς νὰ τεθοῦν ἐπὶ τῆς ἤδη ὑπαρχούσης γραφῆς τῶν Τριῶν Διδασκάλων καὶ τῶν ἤδη ὑπαρχόντων "κλασσικῶν" καὶ ὑπὸ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐκπαλαί ἐγκεκριμμένων βιβλίων καὶ οὐχὶ νὰ ἀντικαταστήσουν καὶ τὴν γραφὴν καὶ ταῦτα, ὡς, δυστυχῶς, ποιοῦσιν ἐξακολουθητικῶς οἱ "Υπέρμαχοι" κτθ. Ἀπὸ τοῦ 1982, λοιπόν, ἡ Ἐκκλησία εἶχε, μέχρι σήμερον, θεωρητικῶς ἄπειρον χρόνον, διὰ νὰ σκεφθῆ καὶ συσκεφθῆ περὶ τοῦ ἔργου τοῦ Σ. Καρά. Καὶ πραγματικῶς, ἡ μὲν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος διὰ τοῦ Μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου κυροῦ Σεραφεῖμ εἶχεν ἤδη ἀπὸ τοῦ 1976 δώσει τὴν ἔγκρισίν της, ἡ δὲ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία διὰ τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρδολομαίου τῷ 1995 καταστέφει καὶ ἐπευλογεῖ τὸ ἔργον τοῦ Σ. Καρά (ἐν φωτοτύπῳ δίδονται τὰ σχετικὰ ἔγγραφα).

6) Κατηγοροῦν ἐδῶ καὶ τρία-τέσσαρα ἔτη οἱ ἀγαπητοὶ Ἄρχοντες καὶ Διδάσκαλοι καὶ "Υπέρμαχοι" κλπ. τὸν ἐκ τῶν μαθητῶν τοῦ Σ. Καρά, κ. Λυκοῦργον Ἀγγελόπουλον ὡς "καταστροφέα τῆς παραδόσεως" καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Πῶς δύναται ὁμως, Μακαριώτατε, νὰ ἐξηγηθεῖ τὸ ὑπερβολικῶς ὄψιμον τῆς τοιαύτης ἀντιδράσεως, ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ κ. Ἀγγελόπουλος ἐμφανίζεται μετὰ τῆς Χορωδίας τοῦ ἤδη ἀπὸ τοῦ 1978; Ἡ, πῶς δύναται νὰ ὀμιλοῦν καὶ νὰ κατακρίνουν (καὶ οὐχὶ, ἴσως, ἐν ἀγάπῃ νὰ κρίνουν) τὸν κ. Ἀγγελόπουλον, ὅταν οἱ ἴδιοι δὲν ἔχουν νὰ ἐπιδείξουν ἔργον ἀνάλογον εἰς ἔκτασιν καὶ ποιότητα;

Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας κακῆς ἐκ προοιμίου διαθέσεως καὶ οὐχὶ εἰς βάθος γνώσεως καὶ καλῶς νοουμένης κριτικῆς τῆς διδασκαλίας τοῦ Σ. Καρά ἐπείγονται οἱ ἀγαπητοὶ Ἄρχοντες, Διδάσκαλοι, "Υπέρμαχοι" κλπ. νὰ καταπέισουν τὴν ἡμετέραν Μακαριότητα, ὅπως διὰ συνοπτικῶν, οὕτως εἰπεῖν, διαδικασιῶν καταδικάσητε τὴν διδασκαλίαν τοῦ Σ. Καρά καὶ ἀποτρέψητε τὴν περαιτέρω διάδοσίν της. Φρονῶ, ὁμως, Μακαριώτατε, ὅτι, ἂν οἱ ἀγαπητοὶ Ἄρχοντες, Διδάσκαλοι, "Υπέρμαχοι" κλπ. ἐπόνουν κατὰ τὸ ἐν δεκατημόριον διὰ τὴν Παράδοσιν, θὰ ἐκάθοντο ἐν ὑπομονῇ νὰ μάθουν κάθε τι ἀφορῶν εἰς αὐτὴν καὶ κατόπιν θὰ εἶχον δικαίωμα νὰ κρίνουν. Ἄντ' αὐτοῦ, ἀπλῶς κατακρίνουν. Ὡς εἶναι ἀντιληπτόν, ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, σοβαρὰ συζήτησις δὲν δύναται νὰ διεξαχθῆ. Ὅθεν, ἐπιτρέψατέ μοι, Μακαριώτατε, νὰ ἐλπίζω καὶ νὰ πιστεύω ὅτι ὡς Ποιμὴν καὶ Πατῆρ θὰ θέσετε πρῶτον τέρμα εἰς τὰς συκοφαντίας κατὰ τοῦ ἡμετέρου Διδασκάλου, Σ. Καρά, καὶ θὰ ὀδηγήσετε κατόπιν τὴν σύναξίν μας εἰς νηφαλιωτέραν συζήτησιν.

Γιτικῶς ἀσπαζόμενος τὴν ἡμετέραν Δεξιάν

Ἰωάννης Ἀρβανίτης

Καθηγητῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, Ἐρευνητῆς,
Διδάσκων τοῦ Τμήματος Μουσικῶν Σπουδῶν τοῦ Ἰονίου Πανεπιστημίου